

ДОГОВОР
ПОМЕЃУ
ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
И
ВЛАДАТА НА КРАЛСТВОТО МАРОКО
ЗА ЗАЕМНО ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИ

Владата на Република Македонија и Владата на Кралството Мароко, во понатамошниот текст "договорни страни",

Со желба да ја зајакнат нивната економска соработка за заедничка корист за двете држави,

Со намера да создадат и одржуваат поволни услови за инвестиции на инвеститори од едната договорна страна на територија на другата договорна страна,

Согледувајќи дека поттикнувањето и реципрочната заштита на инвестициите во согласност со овој договор ќе бидат погодни за стимулирање на деловната иницијатива и ќе го зголемат просперитетот на двете држави,

Се договорија како што следи:

Член 1
Дефиниции

За целите на овој договор:

1. Под "инвестиции" се подразбираат секој вид на вложени средства од инвеститори на едната договорна страна на територија на другата договорна страна во согласност со законите и прописите на договорната страна на чија територија е направена инвестицијата и вклучуваат посебно, но не и исклучиво:

- а) движен и недвижен имот и било кои поврзани сопственички права, како што се хипотеки, залог, право на задршка, и други слични права во согласност со закон;
- б) акции, удели, должнички хартии од вредност и која било друга форма на учество во компании;
- в) парични побарувања и побарувања врз основа на договор кои имаат финансиска вредност и заеми директно поврзани со конкретна инвестиција, со исклучок на:
 - (i) парични побарувања кои произлегуваат исклучиво од комерцијални договори за продажба на стоки и услуги; и
 - (ii) продолжување на кредит во врска со комерцијална трансакција, како што е трговско финансирање;
- г) права на интелектуална сопственост, како што е дефинирано во мултилатерални договори склучени под покровителство на Светската организација за интелектуална сопственост, доколку двете договорни страни се страни во такви договори, вклучувајќи авторски права, патенти, трговски марки, трговски имиња, франшизи, индустриски дизајн, технички процеси и други слични права;
- д) кое било право за спроведување економски активности доделени со закон или според договор, вклучувајќи концесии издадени во согласност со важечките прописи, кои го уредуваат вршењето на активности вклучувајќи истражување, обработка, ископување или експлоатација на природни ресурси, вклучувајќи ги и оние кои се наоѓаат во морските области што спаѓаат под надлежност на која било од страните.

Секоја промена на правната форма, во која средствата се инвестирани или реинвестирани нема да влијае на нивниот карактер како инвестиции, под услов таквата промена да не е во спротивност со одредбите на овој договор и законодавството на договорната страна на чија територија е направена инвестицијата.

2. Под "инвеститор" се подразбира секое физичко или правно лице, на една договорна страна кое инвестира на територија на другата договорна страна во согласност со законите и прописите на втората договорна страна:

- а) под "физичко лице" се подразбира физичко лице кое има државјанство на таа договорна страна во согласност со нејзините закони; и

б) под "правно лице" се подразбира секој субјект основан или организиран на територијата на една договорна страна во согласност со законите и прописите кои се во сила во таа договорна страна и кој има седиште заедно со своите главни економски активности на територијата на таа договорна страна.

3. Под "приноси" се подразбираат износи остварени од инвестиции и вклучуваат особено, иако не исклучиво, профит, камати, капитални добивки, дивиденди и надоместоци за авторски права.

4. Под "територија" се подразбира:

- во врска со Република Македонија: територијата на Република Македонија, вклучувајќи го копнениот, водениот и воздушниот простор, над кои Република Македонија во согласност со меѓународното право има суверени права и јурисдикција;

- во врска со Кралството Мароко: територијата на Кралството Мароко, вклучувајќи ја и целата морска површина која се наоѓа под територијалните води на Кралството Мароко, која е или може да биде во иднина со законите на Кралството Мароко, во согласност со меѓународното право, како област во која можат да се остварат правата на Кралството Мароко во врска со морското дно и морската потпочва, како и природните ресурси.

5. Под "слободно конвертибилна валута" се подразбира валута која има широка употреба за вршење плаќања за меѓународни трансакции и често разменувана на водечките меѓународни девизни пазари.

Член 2

Поттикнување и заштита на инвестиции

1. Секоја договорна страна поттикнува и создава поволни услови за инвестиции на инвеститори од другата договорна страна на својата територија и ги одобрува таквите инвестиции во согласност со своите закони и прописи.

2. Секое проширување или трансформација на почетната инвестиција мора да биде направено во согласност со законите и прописите кои се на сила во договорната страна на чија територија е направена инвестицијата. Таквото проширување или трансформација ќе се смета како нова инвестиција, во смисла на овој договор.

3. На инвестициите од инвеститорите од една договорна страна на територија на другата договорна страна им се доделува фер и рамномерен третман од втората договорна страна, во согласност со принципите на меѓународното право, и ќе уживаат целосна заштита и безбедност.
4. Ниту една договорна страна не го попречува, на ниту еден начин, со неоправдани или дискриминаторски мерки, управувањето, одржувањето, користењето, уживањето или располагањето, на територијата на нејзината Држава, со инвестициите на инвеститорите од другата договорна страна.
5. Приносите од инвестиции, во случај на нивно реинвестирање во согласност со законите и прописите на договорната страна на чија територија е направена инвестицијата, ја уживаат истата заштита како онаа доделена на почетната инвестиција.
6. Ништо во овој договор нема да се толкува на начин што ќе спречи договорна страна да преземе каква било активност која се смета за неопходна за заштита на јавната безбедност, ред или јавното здравје или за заштита на животната средина, под услов тие мерки да не се применети на начин што би претставувал произволна или неоправдана дискриминација.

Член 3

Национален третман и третман на најповластена нација

1. Секоја договорна страна, на нејзина територија, им доделува на инвестициите на инвеститорите од другата договорна страна третман кој не е помалку поволен од оној кој им го доделува, во слични околности, на инвестиции на нејзините сопствени инвеститори или на инвестиции на инвеститори на која било трета држава, кое и да е поповолно за односниот инвеститор.
2. Секоја договорна страна им доделува, на територијата на својата држава, на инвеститорите од другата договорна страна, во однос на активностите поврзани со нивните инвестиции, третман кој не е помалку поволен од оној што им го доделува, во слични околности, на своите сопствени инвеститори или на инвеститорите на која било трета држава.
3. Одредбите од овој член во врска со третман кој е не помалку поволен од оној доделен на инвестиции на инвеститори и на инвеститори на било која трета држава не се толкуваат како обврска за едната договорна страна да им додели на инвестициите на инвеститорите и на инвеститорите на другата договорна страна

корист од било каков третман, повластувања или привилегија која произлегува од:

- а) која било постојна или идна економска, монетарна или царинска унија, слободна трговска зона, или слични меѓународни договори, вклучувајќи други форми на регионална економска соработка, во кои било која од договорните страни е или може да стане страна.
- б) Било кој меѓународен договор или спогодба во врска со оданочување.

Член 4 Надомест за загуби

На инвеститорите на една од договорните страни, чии инвестиции трпат штети или загуби поради војна, вооружен конфликт, револуција, услови на вонредна национална состојба, побуна, востание, бунт или други слични настани на територијата на другата договорна страна, таа договорна страна им доделува третман, во врска со реституција, обештетување, надоместување или друго порамнување, кој не е помалку поволен од оној што таа им го доделила на своите сопствени инвеститори или на инвеститори на која било трета држава. Плаќањата кои произлегуваат се вршат без задоцнување во конвертибилна и слободно пренослива валута.

Член 5 Експропријација и надомест

1. Инвестиции направени од инвеститори од која било договорна страна на територија на другата договорна страна нема да бидат предмет на било какви мерки на експропријација или национализација или било кои други мерки кои имаат ефект на одземање (во понатамошниот текст "експропријација"), освен доколку не се исполнети следните услови:

- а) мерките се преземени заради јавен интерес и во согласност со законски постапки;
- б) тие се преземени на недискриминаторска основа;
- в) тие се придружени со исплата на соодветен и ефективен надомест;

2. Износот на таквиот надомест ја претставува реалната пазарна вредност на експроприраната инвестиција веднаш пред спроведувањето на мерката или пред претстојната мерка да биде јавно објавена.
3. Таквиот надомест се исплаќа без неоправдано доцнење. Во случај на доцнење при исплатата, надоместот вклучува камата пресметана од датумот на достасување до датумот на исплатата, во согласност со националното законодавство на договорната страна на чија територија е експроприрана инвестицијата. Исплатите кои произлегуваат ќе бидат ефективно реализирани и слободно преносливи без какви било доцнења, во конвертибилна и слободно пренослива валута.

Член 6 Трансфери

1. Во врска со инвестиции извршени на нејзина територија инвеститори од другата договорна страна, секоја договорна страна им дозволува на инвеститорите од другата договорна страна, по исполнување на своите фискални обврски, трансфер на плаќањата поврзани со нивните инвестиции. Таквите трансфери ги вклучуваат, особено, иако не исклучиво:
 - а) капитал и дополнителни износи кои се користат за одржување или проширување на инвестиција;
 - б) приноси од инвестиции, како што е дефинирано во член 1;
 - в) износи потребни за отплата на заеми поврзани со инвестиции;
 - г) приходи од целосна или делумна продажба или ликвидација на инвестиција;
 - д) надоместоци во согласност со членовите 4 и 5 од овој договор;
 - ѓ) плати и други примања на државјани на секоја договорна страна на кои им било дозволено да работат на територијата на другата договорна страна во врска со одредена инвестиција;
 - е) плаќања кои произлегуваат од решени спорови во согласност со член 8 од овој договор.
-

2. Трансферите на плаќања од став 1 од овој член се вршат, без непотребно одлагање, во слободно конвертибилна валута, според важечкиот девизен курс на датумот на трансферот, во согласност со девизните прописи и постапки кои се на сила на територијата на договорната страна на чија територија се направени инвестициите.

3. По исклучок на ставовите 1 и 2 од овој член, било која договорна страна, може на недискриминаторска основа да донесе или спроведе мерки во врска со прекугранични капитални трансакции и плаќања:

а) во случај на сериозно нарушување на платниот биланс или надворешни финансиски потешкотии или закани поврзани со нив, или

б) во случаи каде што, под исклучителни околности, движењата на капитал предизвикуваат или се закануваат да предизвикаат сериозни потешкотии за макроекономското управување, особено на монетарната и политиката на девизен курс; или

в) за заштита на правата на доверителите.

4. Мерките од став 3 од овој член:

а) нема ги надминуваат неопходните мерки за справување со околностите наведени во став 3 на овој член;

б) се привремени и се отстрануваат веднаш штом условите ќе го дозволат тоа, и

в) другата договорна страна е веднаш известена за нив.

5. Договорните страни, им доделуваат на трансферите на плаќањата од овој член, третман кој не е помалку поволен од оној доделен на трансферите на плаќања кои произлегуваат од инвестиции направени од инвеститори на трета држава.

Член 7 Суброгација

1. Доколку договорната страна или нејзина овластена агенција (во понатамошниот текст "осигурител") изврши исплата на сопствените инвеститори врз основа на гаранција или осигурување од некомерцијални ризици во однос на инвестиции направени на територијата на другата договорна страна, таа

договорна страна ја признава суброгацијата на осигурителот на сите права и побарувања кои произлегуваат од таквата инвестиција, и признава дека осигурителот има право да ги оствари тие права и да обезбеди извршување на побарувањата во иста мера како првичниот инвеститор.

2. Суброгираните права или побарувања не ги надминуваат основните права или побарувања на инвеститорот.
3. Во случај на суброгација како што е дефинирано во став 1 од овој член, инвеститорот нема право да бара побарување, освен ако не е овластен да го стори тоа од договорната страна или од нејзината овластена агенција.
4. Секој спор помеѓу договорна страна и осигурител се решава во согласност со одредбите од член 8 на овој договор.

Член 8

Решавање инвестициски спорови помеѓу договорна страна и инвеститор на другата договорна страна

1. Инвеститорот ја известува во писмена форма, вклучувајќи детални информации, договорната страна на чија територија е направена инвестицијата, за секој спор помеѓу инвеститор од една договорна страна и другата договорна страна во врска со наводна повреда на една или повеќе одредби од овој договор во врска со инвестиција. Колку што е можно, страните вклучени во спорот настојуваат да го решат спорот пријателски или преку консултации и преговори. Тие можат, на иницијатива на една од нив и како дел од нивните консултации и преговори, да се согласат да применат необврзувачка постапка од трета страна како што е медијација.

Ако спорот не може да се реши во рок од шест месеци од датумот на барањето за решавање, спорот може да се поднесе по избор на инвеститорот до:

- а) надлежниот суд на договорната страна на чија територија е направена инвестицијата, или
- б) Меѓународниот центар за решавање на инвестициони спорови (ICSID), основан со "Конвенцијата за решавање инвестициони спорови помеѓу држави и државјани на други држави" отворена за потпишување во Вашингтон на 18 март 1965 година, или
- в) ad-hoc арбитражен суд основан според правила за арбитража на Комисијата за меѓународно трговско право на Обединетите Нации (UNCITRAL).

2. За оваа цел, секоја договорна страна дава своја неотповиклива согласност за поднесување на споровите на меѓународна арбитража утврдени во потставовите (б) и (в) на овој член.

3. Откако инвеститорот ќе избере да го достави спорот до надлежниот суд на договорната страна на чија територија е направена инвестицијата или на арбитража како што е предвидено според потставовите (б) и (в) на овој член, овој избор ќе биде конечен за инвеститорот.

4. Арбитражниот суд решава врз основа на националното законодавство на договорната страна вклучена во спорот на чија територија се наоѓа инвестицијата, вклучувајќи ги и правилата на судир на законите, одредбите на овој договор, како и општо прифатените принципи на меѓународното право.

5. Арбитражните одлуки се конечни и обврзувачки за која било од страните во спорот. Секоја договорна страна се обврзува да ги спроведе овие одлуки во согласност со законите и прописите на својата држава.

Член 9

Рашавање спорови помеѓу договорните страни

1. Секој спор помеѓу договорните страни кој се однесува на толкувањето или примената на овој договор се решава, колку што е можно, помеѓу договорните страни со преговори преку дипломатски канали.

2. Ако спорот не може да се реши во рок од шест месеци, по барање на која било договорна страна, спорот се доставува до *ad hoc* арбитражен суд во согласност со одредбите од овој член.

3. Арбитражниот суд се основа на следниов начин: секоја договорна страна назначува еден арбитер и овие двајца арбитри се согласуваат државјанин на трета држава да биде назначен за претседател на судот. Арбитрите се назначуваат во рок од три месеци и претседателот во рок од пет месеци од датумот на кој, која било договорна страна ја известила другата договорна страна за нејзината намера да го достави спорот до арбитражен суд.

4. Доколку во роковите утврдени во став 3 од овој член не се направат потребните назначувања, која било договорна страна може да го покани претседателот на Меѓународниот суд на правдата да ги изврши потребните назначувања. Ако претседателот на Меѓународниот суд на правдата е државјанин на некоја од

договорните страни или на некој друг начин е спречен да ја извршува споменатата функција, потпретседателот на Меѓународниот суд на правдата се повикува да ги изврши потребните назначувања. Ако потпретседателот е државјанин на некоја од договорните страни или ако тој исто така е спречен да ја извршува споменатата функција, членот на Меѓународниот суд на правдата кој е следен во хиерархијата, а кој не е државјанин на некоја од договорните страни, се повикува да ги изврши назначувања.

5. Арбитражниот суд решава, врз основа на одредбите на овој договор и правилата и принципите на меѓународното право. Судот ги донесува своите одлуки со мнозинство гласови. Одлуките се конечни и обврзувачки за двете договорни страни. Секоја договорна страна се обврзува да ги спроведе овие одлуки во согласност со законите и прописите на својата држава.
6. Судот одлучува врз основа на сопствена постапка.
7. Секоја договорна страна ги сноси трошоците за својот арбитер и неговото застапување во арбитражната постапка. Трошоците за претседателот и сите други трошоци, ќе бидат во подеднакви делови покриени од договорните страни.

Член 10 Поповолни одредби

Ако националното право на која било договорна страна или обврските според меѓународното право кои се важечки или воспоставени потоа, помеѓу договорните страни, покрај овој договор, содржат правила, без разлика дали се општи или специфични, со кои на инвестициите направени од инвеститори од државата на другата договорна страна им се доделува право на третман поповолен од оној предвиден со овој договор, таквите правила, до степен до кој се поповолни, преовладуваат над овој договор.

Член 11 Консултации

По барање на која било договорна страна, другата договорна страна се согласува веднаш да одржи консултации во врска со толкувањето или примената на овој договор.

Член 12 Примена

Овој договор се применува на инвестиции направени на територијата на една договорна страна во согласност со нејзините закони и прописи

од инвеститори на другата договорна страна, без оглед дали се извршени пред или по влегувањето во сила на овој договор, но не се применува на кој било произлезен спор или побарување во однос на инвестиции направени пред влегувањето во сила на овој договор.

Член 13

Влегување во сила, времетраење и престанок

1. Овој договор влегува во сила триесет дена по датумот на последното известување на договорните страни дека нивните уставни барања, потребни за влегување во сила на овој договор, се исполнети.
2. Овој договор останува на сила за почетен период од десет години. Тој автоматски се продолжува за последователни периоди од десет години, освен ако најмалку една година пред истекот на секој следен период, една од договорните страни ја извести писмено преку дипломатски канали, другата договорна страна за својата намера да го прекине договорот.
3. Овој договор може да се менува со заемна согласност помеѓу договорните страни. Измените на договорот влегуваат во сила во согласност со постапката потребна за влегување во сила на овој договор утврдена во став 1 од овој член.
4. Во врска со инвестиции направени пред датумот на престанокот на овој договор, одредбите од член 1 до член 12 поврзани со тие инвестиции остануваат на сила за период од десет години од датумот на престанок на овој договор.

Како сведоци на горенаведеното, долупотпишаните претставници, соодветно овластени од нивните Влади, го потпишаа овој договор.

Подготвено во Рабат на 11 мај 2010 во два оригинални примерока, секој на македонски, арапски и англиски јазик, при што трите текста се подеднакво идентични. Во случај на несогласување при толкувањето ќе преовлада англискиот текст.

За Владата на
Република Македонија

За Владата на
Кралството Мароко

